

Hollandsch en Hoogduitsch woordenboekje

Inhoudende alle dagelijks voorkomende Duitse woorden, gesprekken enz. naar de Hollandsche spelling zamengesteld, om het Hoogduitsch te verstaan en zonder meester te leeren spreken

bron

Hollandsch en Hoogduitsch woordenboekje, inhoudende alle dagelijks voorkomende Duitse woorden, gesprekken enz. naar de Hollandsche spelling zamengesteld, om het Hoogduitsch te verstaan en zonder meester te leeren spreken. Amsterdam, E. Maaskamp z.j. [1814]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_hol021holl01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Voorberigt.

Ofschoon de Hoogduitsche taal als veel met de onze overeenkomende, redelijk voor een Hollander te verstaan valt; zijn 'er toch onnoemlijk veele woorden in die geheel van het Hollandsch verschillen; en daar men dagelijks zoo door benodigde inkwartiering van Duitsche Troepen als anderzins dezelve een weinig dient machtig te zijn, is den Uitgever dezes, door de reeds in het licht zijnde en

II

*bij hem uitgegeven Hulpboekjes om het Engelsch en Russisch te verstaan, op den inval gekomen om een dergelijk voor het Hoogduitsch te vervaardigen * , niet om de gronden of spelling, veel minder het leezen of schrijven dier taal te leeren † , maar alleen om dezelve goed te verstaan en te spreken. Hij twijfelt geenzins of zal voor des benoodigde aangenaam, en een redelijk debiet de vruchten zijner onderneming zijn.*

* *Dank zij de bescherm-geest onzer half verfranschte moedertaal, dat men op dergelijke invallen voor jaren niet gekomen is; anders ware Holland enz. in een Babel verandert.*

† *Hier van is reeds genoeg voorhanden.*

III

Tot het wel uitspreken van sommige in dit boekje voorkomende woorden dient in acht genomen te worden dat men de onderstaande letters en woorden aldus uitspreekt

ü bijna als ie of als uu

ï bijna als ii of ie

ae bijna als e bijvoorbeeld:

aen aet enz. als en en et

sj even als de gewoonlijke klank in de Hollandsche woorden sjouwen, sjoert, artisjok enz. Voorts wordt de letter s in het begin van woorden met een sterke sissing, en in het midden of aan het einde van woorden voorkomende, iets zachter uitgesproken.

I. Eeten, Drinken en hetgeen daarbij gebruikt word.

Het Eeten	Das Essen
Brood	Brood
Wijn	Wain
Bier	Bier
Vleesch	Flaisj
Vis	Fiesj
Gebraden	Gebratens
Een stuk Brood of Vleesch	Ain Stuuk Brood oder Flaisj

Soep	Aine Soepe
Saus	Toenke of bruhe
Een Ei	Ain Ai
Nageregt Desert	Der Nachtiesj
Kaas	Kaeze of Keeze
Zout	Zalts
Peper	Feffer
Olie	Eul
Azijn	Essieg
Mostert	Senf
Suiker	Tzoeker
Kaneel	Tziminet
Drinken	Trinken
Ossenvleesch	Rindflaisj
Kalfsvleesch	Kalbflaisj
Schapenvleesch	Hammelflaisj
Lamsvleesch	Lamflaisj
Varkensvleesch	Sjwainflaisj
Een Kip of Hen	Ain Hoen
Een Haan	Ain Haan
Gehakt Vleesch	Gehaktflaisj
Worst	Worst
Ham	Sjienken

Sauzijsen	Braatworst
Een Kapoen	Ain Kapaun
Een Gans	Ain Gans
Een Eendvogel	Ain End
Een Konijn	Ain Konienchjen
Een Kalfsnierstuk	Ain Nierenbraten
Een Schapenbout	Aine Kuile
Uije	Die Tziebel
Spek	Spek
Een Citroen	Ain Tzitrone
Tongen	Sjolle
Aal	Aal
Zeelt	Sjlay
Haring	Héring
Oesters	Auster
Baars	Baars
Zalm	Salm of Laks
Snoek	Hecht
Stokvisch	Stokfiesj
Erweten	Erbren
Boonen	Boonen
Aspergie	Spargel
Kool	Kool

Zuurkool	Sauerkraut
Bloemkool	Bloemenkool
Rijst	Rais
Appelen	Affel of Eefeln
Peeren	Birn
Nooten	Nuusse
Aardappelen	Kartoefel
Booter	Botter
Vet	Sjmals
Roode Wijn	Rote Wain
Witte Wijn	Waise Wain
Brandewijn	Brendwain
Rinse Wijn	Rain Wain
Een Glas Genever of Drank	Ain Sjnabs
Water	Wasser
Tarwenbrood	Waisbrood
Roggenbrood	Sjwarsbrood
Rapen	Roeben
Melk	Milch
Het Ontbijt	Das Früstük
Het Middageeten	Das Mittag-essen
Het Avondeeten	Das Abend-essen

Thee	Thee
Koffie	Kaffee
De Tafel	De Tis
Het Tafellaken	Das Tiesjtoech
Een Servet	Ain Tellertoech
Het Zoutvat	Das Saltzfas
Een Lepel	Ain Luffel
Een Vork	Ain Gabel
Een Mes	Ain Messer
De Fles	Die Flassje
Een Bord	Ain Teller
De Schotel	Der Sjusel
Een Pan	Aine Fanne of Tiegel
Een Pot	Ain Tof
Een Ketel	Ain Kessel
Een Kom	Ain Naf
Een Kommetje	Ain Tas
Een Kopje	Ain Tas

II. Godheid, Godsdiens, enz.

God	Got
De Schepper	Der Sjuffer
De Hemel	Der Himmel
De Godsdiens	Die Religioon
De Bijbel	Die Bibel
De Duivel	Der Tuivel
De Hel	Die Hulle
Het Geloof	Der Glaube
Het Christendom	Das Kristentom
Het Jodendom	Das Joedentom
Het Heidendom	Das Heitentom
Een Christen	Ain Krïst
Een Jood	Ain Joed
Een Heiden	Ain Haide
Een Turk	Ain Tuurk
Een Huichelaar	Ain Huichler

III. Van de Tijd, de namen der Maanden, Dagen en Feestdagen.

Een Jaar	Ain Jaar
Een Maand	Ain Moonat
Januarij	Jaenner
Februarij	Der Hornong
Maart	Mertz
April	April
Mei	Maij
Junij	Brachmoonat
Julij	Huimoonat
Augustus	Augoest
September	Herbstmoonat
October	Wainmoonat
November	Wintermoonat

December	Kristmoonat
Een Week	Aine Wogche
Een Dag	Ain Taag
Een Uur	Aine Stond
Een Minuut	Aine Minoete
Een Ogenblik	Ain Augenblik
De Lente	Der Frueling
De Zomer	Der Sommer
De Herfst	Der Herbst
De Winter	Der Wïnter
Zondag	Sontag
Maandag	Montag
Dingsdag	Dienstag
Woensdag	Mitwoch
Donderdag	Donnerstag
Vrijdag	Fraijtag
Zaturdag	Sonnabend of Samstag
Niewjaarsdag	Neyjaarstag
Paaschen	Ostern
Hemelvaartsdag	Der Himmelfaart
Pinkster	Fïnkster
Het Jaargetij	Die Jaartzeit

De Morgen	Die Morgentzeit
De Middag	Die Mittagzeit
De Avond	Die Abendzeit
De Nacht	Die Nachtzeit
Kers-Avond	Die Kr̄stnacht
Kers-Dag	Wainachten

IV. Van de Elementen, het Weder enz.

De Wereld	Die Welt
De Aarde	Die Erde
De Zee	Das Meer
Het Water	Das Wasser
De Lucht	Der Loefft
Het Vuur	Das Faier
De Zon	Die Sonne

De Maan	Der Mond
De Starren	Die Sterne
De Wolken	Die Wolken
De Wind	Der Wiend
De Regen	Der Regen
Het Weerlicht	Der Blitz
De Donder	Der Donner
De Bliksem	Der Blitz of Donnerkail
De Hagel	Der Hagel
De Sneeuw	Des Sjneew
De Vorst	Der Frost
Het Eis	Das Ais
De Koude	Die Kelte
De Warmte	Die Werme

V. *Bloedverwandschap enz.*

De Vader	Der Vatter
De Moeder	Die Moetter
De Grootvader	Der Grootvatter
De Grootmoeder	Die Grootmoetter
De Overgrootvader	Der Aelervatter
De Overgrootmoeder	Die Aeltermoetter
De Voorouderen	Die Voorelter
De Zoon	Der Soon
De Dochter	Die Tochter
Het Kind	Das Kind
De Kinderen	Die Kinder
De Neef	Der Enkel, of Der Neffe
De Nigt	Die Enkelin, of Die Niechte
De Broeder	Der Broeder
De Zuster	Die Zjwester
De Oom	Der Betteai of der Ohaim

De Moei	Die Base, die Mume
De Neef en Nigt	Gesjwesterkınd
De Nakomelingschap	Die Nachkomensjaft
Het Huwelijk	Der Ehestand
De Bruid	Die Braut
De Bruidegom	Der Bruitegom
Een Weduwnaar	Ain Wítwer
Eene Weduwe	Aine Wítwe
Een Bloedvriend	Ain Verwanter
Eene Bloedvriendin	Aine Verwante
Een Vriend	Ain Fraind
Eene Vriendin	Aine Fraindin

VI. Van den Mensch enz.

De Mensch	Der Mensj
Het Ligchaam	Der Laib

Het Vel	Die Haut
Het hoofd	Der Kof
Het Voorhoofd	Die Stirne
Het Oog	Das Aug
Het Oor	Das Oor
Het Haar	Die Haare
De Wangen	Die Bakken
De Neus	Die Nase
De Mond	Der Mond
De Tand	Der Tzaan
De Tong	Die Tzonge
De Baard	Der Bart
De Schouder	Der Sjolter
De Rug	Der Ruken
De Hand	Die Hand
De Vinger	Der Finger
De Voet	Der Foes
De Gestalte	Die laibes greuse
Een Been	Ain bain
Het Gelaat	Die gestalte
De Reuk	Der geroech
De Smaak	Der gesjmak
De Ziel	Die Seele

De Reden	Die vergnoeft
De Gedagte	Die gedanken
Het Oordeel	Das oertail
De Wil	Der wille
De Inbeelding	Die ainbildungskraft

VII. Van de Getallen, Maten en Gewigten.

Een	Ain
Twee	Tzwai
Drie	Drai
Vier	Vier
Vijf	Finf of Foef
Zes	Seks
Zeven	Sieben
Acht	Akt

Negen	Nain
Tien	Tzeen
Elf	Eilf
Twaalf	Tzwulf
Dertien	Draitzeen
Veertien	Viertzeen
Vijftien	Foeftzeen
Zestien	Sektzeen
Zeventien	Siebentzeen
Achtien	Aktzeen
Negentien	Naintzain
Twintig	Tzwantzig
Dertig	Draitzig
Veertig	Viertzig
Vijftig	Voeftzig
Zestig	Sektzig
Zeventig	Siebentzig
Tachtig	Aktzig
Negentig	Naintzig
Honderd	Hondert
Tweehonderd	Tzwaihondert
Driehonderd	Draihondert
Vierhonderd	Vierhondert

Vijfhonderd	Fünfhundert
Duizend	Tauzend
Een Geheel	Ain Gantz
Een Half	Ain Halb
Een Vierde	Ain Viertel
Een Achtste	Ain Halb Viertel
Een Pond	Ain Fond
Een Half Pond	Ain Halb Fond
Een Kwart Pond	Ain Viertel Fond
Een Achtste Pond	Ain Halb Viertel Fond
Een Once	Tzwai Loot
Een Lood of Half Ons	Ain Loot
Een El	Ain Staab
Een Vadem	Ain Klaster
Een Pint	Ain Nutsel

VIII. Klederijen, enz.

Het Kleed	Das Klaid
De Hoed	Der Hoet
De Muts	Die Mutze
De Paruik	Die Paruke
De Das	Der Halstoech
De Mantel	Der Mantel
De Kraag	Der Übersjlaag
Het Vest of Kamisool	Die Weste of das Kamisool
De Broek	Die Hoose
De Kousen	Der Strumfe
Het Hemd	Das Hemd
De Mouw	Der Ermel
De Opslagen	Die Aufsjlage
De Zak	Die Tas-Je
Een Knoop	Ain Knof
Een Knoopsgat	Ain Knofloch

Handschoenen	Handsjoe
Een Zakdoek	Ain Sjnoeftoech
De Kousebanden	Die Stromfbender
Gespen	Sjnallen
Een Horlogie	Ain Zak-Oer
De Laarsen	Die Stiefeln
Een Laarsenknecht	Ain Stiefelknecht
De Schoenen	Die Sjoöë
Een Keurslijf	Ain Sjnoerlaib
Een Boezelaar	Ain Sjuritje of Voortoech
Een Snoer	Ain Sjnoer
Paarlen	Perlen
Een Ketting	Aine Kette
Oorringen	Das Orengehenk
Een Speld	Aine Sjteknadel
Een Naald	Aine Neenadel
Het Garen	Des Tzwirn
Blanketsel	Die Sjinke
Lijnwaad	Die Lainwand
Zijde	Saide
Wol	Wolle
Laken	Toech

Een Parasol	Ain Sonnen Sjirm
Parapluie	Ain Regensjirm of Paraplu
Een Schuijer of borstel	Aine Büste
Een Schoenborstel	Aine Büste

IX. Huizen en Gestichten Derzelver Deelen, enz.

Een Paleis	Ain Palast
Een Kasteel	Ain Sjlos
Een Huis	Ain Haus
De Deur	Die Tuer
Het Slot	Das Sjlotz
De Sleutel	Der Sjlusel
De Grendel	Der Riegel
De Schel	Die Sjelle
Een Zaal	Ain Saal

Een Kamer	Ain Kammer
Een Vertrek	Ain Tzimmer
Een Kagchelkamer	Ain Stoebe
Een Kagchel	Ain Ofen
De Plaats	Der Hof
De Keuken	Die Küche
De Kelder	Der Keller
Het Koetshuis	Die Sjoepen
Het Sekreet of Gemak	Der Abtrit of Kommoditeet
De Trap	Die Treppe of Stiege
De Zolder	Der Boden
De Vloer	Der Boden
Het Dak	Das Tach
De Schoorsteen	Die Faiermauer
De Muur	Die Mauer
De Balken	Die Balken
De Gang	Der Gang
De Steenen	Die Staine
De Haard	Der Heerd
Een Kast	Ain Sjrank
De Vensters	Die Fenster

X. Meubelen en huizelijke gereedschappen.

Een Tafel	Ain Tiesj
Een Tapyt	Ain Teppiech
Een Spiegel	Ain Spiegel
Een Stoel	Ain Stoel
Een Stoelkussen	Ain Polster
Een Staand-Horlogie	Ain Wandoer
Een Kandelaar	Ain Laichter
Een Snuiter	Aine Liechtpoetze
Een Vat	Ain Gefaes
Een Schop	Ain Schaufel
Een Bed	Ain Bet
De Gordijnen	Die Voorhenge
Een Matras	Ain Stroosak
Een Pot	Ain Tof of Hafen
Een Braadspit	Ain Braatspies

Een Ketel	Ain Kessel
Een Pan	Ain Tiegel
Een Rooster	Ain Rost
Een Emmer	Ain Wasseraimer
De Vijzel	Der Mursel
Een Vat	Ain Fas of Gefaes
Een Vaatje	Ain Faeslain
Een Kurketrekker	Ain Korktzieër
Turf	Torf
Hout	Holtz
De Tang	Die Tzange
De Aschschop	Die Akssjaufel
Zwavelstokken	Sjweefel Holtzlain
De Blaasbalg	Der Blasebalg
Vaatwerk	Das Kuechen gesjir
De Zeef	Der Sieb
Een Melkpot	Ain Milch Tof of Gefaes
Kaarsen	Das Liecht
Een Lamp	Aine Lampe
Een Lantaarn	Aine Laterne.

XI. *Kantoor-Zaken, enz.*

De Lessenaar	Die Polt
Het Papier	Das Papier
De Pennen	Die Feeder
Een Pennemes	Ain Feedermesser
De Ink	Die Dinte
De Inkkoker	Das Dintegefees of Sjraibtzuig
Kantoor-Zand	Struisand
De Zandkoker	Die Zandboekse
Een Potlood	Ain Blaistift
Een Lineaal	Ain Lineaal
Een Passer	Ain Tzirkel
Waschlicht	Das Wakslicht
De Regel	Die Tzaile
Een Riem Papier	Ain Rais Papier
Een Vel Papier	Ain Boge Papier
Een Blad van een Boek	Ain Blat

Een Bladzijde	Aine Saite
Het Boek	Das Boech
De Rand	Die Rand
Overzetten, Vertalen	Uberzetzen
Een Cachet	Een Petsjaft
Lak	Siegelwaks
Ouwelen	Obletter
Een Zegel	Ain Siegel
Een Omslag	Ain Omsjlag
Een Getal	Ain Tzaal
Een Brief	Ain Brief
Een Briefje	Ain Tzettel
Een Cijffer	Ain Tzieffer
Rekenen	Rechnen
Schrijven	Sjraiben
Aantekenen	Notiren
Bankroet maken	Bankroet geëen

XII. Muziek-Instrumenten, enz.

De Muziek	Die Moesiek
Een Viool	Ain Gaige
Een Bas	Ain Bas
Den Strijkstok	Der Fiedelbogen
De Snaren	Die Saiten
De Kam	der Steg
Een Klavecijmbaal	Ain Klavier
Een Fluit	Aine Fleute
Een Dwarsfluit	Ain Kwerfleute
Een Trompet	Aine Trompette
De Pauken	Die Pauken
Een Guitar	Aine Tzitter
Een Harp	Ain Harfe
Een Orgel	Aine Orgel
Een Trommel	Aine Trommel
Een Klarinet	Aine Clarinette
De Dans	Der Tantz

De Zang	Der Gezang
De Stem	Die Stimme
Een Lied	Ain Lied
De Wijs	Die Melodie
Muziek maken	Moesisieren

XIII. Regeringsmagten, Oorlogs-Wapenen, enz.

De Oorlog	Der Krieg
Een Keizer	Ain Kaizer
Een Keizerin	Aine Kaizerin
Een Koning	Ain Keunig
Een Koningin	Aine Keunigĳn
Een Prins	Ain Prins
Een Prinses	Aine Princesse
Een Vorst	Ain Fürst
Een Generaal	Ain Generaal

Een Generaal-Majoor	Ain Feldwachtmaister
Een Majoor	Ain Oberwachtmaister
Een Kapitein	Ain Hauptman
Een Luitenant	Ain Ontershauptman
Een Vaandrig	Ain Feendrig
De Kapitein des Arms	Der Feenjonker
De Foerier	Der Rechnongsfürer
Een Ritmeester	Ain Ritmaister
Een Korporaal	Ain Rotmaister
Een Ruitter	Ain Raiter
De Prevoost	Der Stokmaister
Het Leger	Das Lager of das Kriegsher
De Infanterie	Das Füsvolk
De Kavallerie	Die Raitery
De Voorhoede	Die Voortrüb
De Achterhoede	Die Nachtrüb
Een Regiment	Ain Regiment
Een Kompagnie	Aine Fäne
De Veldtogt	Der Feldzoeg

De Aftogt	Der Rüktoeg
Het Piket	Die Feldwagcht
Het Geschut	Das Gesjütz
Een Mortier	Ain Murser
Verdedigen	Vertaitigen
De Loopgraven	Die Laufgraben
Ondermijnen	Ontergraaben
De Amunitie	Die Kriegsbedurfüüs
Het Garnisoen	Die Besetzung
Het Gelid	Das Glied
Een Tamboer	Ain Trommelsjlager
Een Pijper	Ain Faiffer
De Tamboer-Majoor	Der Regiment Trommelsjlager
De Ronde	Die Ronde
De Patroulje	Die Patrolle
De Taptoe	der Tzaffenstraich
Een Spion	Ain Kondsjafter of Spion
Een Zoetelaar	Ain Marketenter
De Wapenen	Die Waffen
Een Degen	Ain Degen
De Kling	Die Klänge

De Sabel	Der Saebel
Het Geweer	Das Geweer
Een Kogel	Ain Koegel
Een Piek	Ain Spies
Een Bombe	Aine Bombe
Een Bagagiewagen	Ain Pakwagen
Een Tent	Ain Tzelt
De Wapenen Veroveren	Das Geweer verspregchen
De Doortogt	Der Doerchtzoeg
Eene Escorte	Ain Gelait
De Belegering	Die Belagerong
Het Alarm	Die Lermen
De Overwinning	Die Sieg
De Nederlaag	Die Niederlage
De Soldij	Das Sold
De Inkwartiering	Die Ainkwartirong
Een Paspoort	Ain Geleitsbrief
De Schildwagt	Die Sjildwacht
De Trommel Slaan	Die Trommel rüren
De Reveille Slaan	Die Revel sjlagen
Ontwapenen	Entwafnen
Werven	Werben

Op de Wagt Trekken	Auf die Wacht tzieen
Uittrekken	Austzieen
Een Kazemat	Ein Moordkeller
Een Batterij	Ein Stuukbet
De Bres	Der Walbroech
De Kapitulatie	Die handlong tzoer übergabe

XIV. Landen, Volkeren, enz.

Holland	Holland
Een Hollander	Ain Hollaender
Duitschland	Duitsjland
Een Duitscher	Ain Duitsjer
Pruischen	Pruissen
Een Pruis	Ain Pruis
Oostenryk	Oesteraich
Een Oostenryker	Ain Oesteraicher
Zweden	Sjweeden

Een Zweed	Ain Sjweed
Zwitserland	Der Sjwais
Een Zwitser	Ain Sjwaitzer
Denemarken	Daenemark
Een Deen	Ain Daene
Turkye	Die Türkay
Een Turk	Ain Tuurk
Barbarye	Die Barbaray
Frankryk	Frankraich
Een Franschman	Ain Fransoos

XV. Men vindt op het Land of in de Stad

Een Berg	Ain Berg
Een Dal	Ain Taal
Een Woud	Ain Wald
Een Weide	AinViewaide
Een Hooiland	Aine Wiese
Een Brug	Aine Brücke

Een Stroom	Ain Floes
Eene Beek	Aine Bach
Een Meer	Aine See
Een Schuit	Ain Sjieflain
Een Vlek	Ain Flekke
Een Dorp	Ain Dorf
Een Sloot	Ain Graben
Een Straat	Aine Strasse of Gasse
Een Tooren	Ain Toerm
Een Kerk	Aine Kirche
Een Gasthuis	Ain Spitaal
Het Gevangenhuis	Das Gefengnies
Een Stadhuis	Das Raathaus
Een Herberg	Aine Herberge
Een Kroeg	Ain Wirthaus
Een Molen	Aine Müle
Eeu Sluis	Aine Sjluisse

XVI. Rijtuig, Stalgereedschap enz.

Een Koets	Aine Koetsje
Een Wagen	Ain Wagen
Een Kar	Ain Karren
Het Paard	Das Ferd
Een Grijs Paard	Ain Grausjimmel
Een Vos	Ain Foeehs
Een Trekpaard	Ain Tzoegferd
Een Hengst	Ain Hengst
Een Ruin	Ain Wallach
Een Merrie	Ain Stoete
Een Veulen	Ain Fülen
De Krieb	Die Krippe
Hooi	Hui
Stroo.	Stroo
Haver	Haber
De Roskam	Der Striegel
De Eetkorf	Der Maulkorb

De Hoefijzers	Die Hoefaisen
Het Bit of Gebit	Das Gebis
De Stangen	Die Stangen
De Teugel	Die Tzügel
De Borstriem	Der Broestriemen
Het Hoofdstel	Das Hauptgestel
Een Schabrak	Ain Sjabrak of Satteldekke
Een Zadel	Ain Sattel
Een Toom	Ain Tzaum
De Staatriem	Der Sjwansriemen
De Halster	Die Halster
De Stijgbeugels	Die Staigbügel
De Zweep	Die Paitsje
De Spooren	Die Spooren
De Stal	Die Stalle
De Koetsier	Der Koetsjer
De Stalknegt	Der Stalknegt

XVII. Metalen, Verwen enz.

Goud	Gold
Zilver	Silber
Koper	Koeffer
Tin	Tzin
Yzer	Aisen
Geel Koper	Messing
Staal	Staal
Blik	Aisen Blech
Zwart	Sjwarts
Wit	Wais
Blaauw	Blau
Rood	Root
Oranje	Pommerantzenfarb
	Orange
Geel	Gelb
Groen	Grün
Grijs	Grau
Bruin	Braun
Paers	Violet.

XVIII. Handwerken, Beroepen enz.

Een Predikant	Ain Farrer
Een Advocaat of Procureur	Ain Sachwalter
Een Taalmeester	Ain Sprachmaister
Een Koopman	Ain Kaufman
Kooplieden	Kaufluite
Een Makelaar	Ain Makler
Een Boekdrukker	Ain Boechdrokker
Een Graveur	Ain Koeferstegcher
Een Boekbinder	Ain Boechbinder
Een Boekverkooper	Ain Boechhender
Een Landbouwer	Ain Akkerman of Bauer
Een Molenaar	Ain Müller
Een Bakker	Ain Baeker
Een Brouwer	Ain Brauer
Een Arts	Ain Arts, Doctoer

Een Aptheker	Ain Apoteeker
Een Chirurgyn of Heelmeester	Ain Wondarts
Een Barbier	Ain Balbierer
Een Slager	Ain Metsjer, Flaisjer
Een Timmerman	Ain Tzimmerman
Een Metzelaar	Ain Maurer
Een Schilder	Ain Maaler
Een Glazemaker	Ain Glaser
Een Daglooner	Ain Arbaiter
Een Kuiper	Ain Fasbinder of Küfer
Een Tuinman	Ain Gertner
Een Hoedenmaker	Ain Hüter of Hoetmagcher
Een Jager	Ain Jaeger
Een Koperslager	Ain Koefersjmit
Een Schoenmaker	Ain Sjoester
Een Kleeremaker	Ain Sjnaider
Een Zwaardveger	Ain Sjwertfeeger
Een Smit	Ain Sjmit
Een Zadelmaker	Ain Satler
Een Horlogiemaker	Ain Oermagcher

Een Wagenmaker	Ain Wagner
Een Yzerkooper	Ain Aisenhendler
Een Visscher	Ain Fiesjer
Een Bondwerker	Ain Kürsjner
Een Kramer	Ain Kraemer
Een Mandemaker	Ain Korbmagcher
Een Kok	Ain Koch
Een Musikant	Ain Moesikant
Een Aanspreker Bidder, Nooder	Ain Laichenbitter

XIX. Viervoetige Dieren.

Het Paard	Das Ferd
De Koe	Die Koe
De Os	Der Ochs
Het Kalf	Das Kalb
Het Schaap	Das Sjaaf
Het Varken	Das Sjwain
Een Ezel	Ain Ezel

Een Aap	Ain Af
Een Bok	Ain Bok
Een Geit	Ain Tziege
Een Wilde Geit	Ain Gemze
Een Buffel	Ain Boeffel Ochs
Een Beer	Ain Baer
Een Hert	Ain Hirsj
Een Rhee	Ain Rëe
Olijphant	Ain Elefant
Een Leeuw	Ain Leuwe
Een Wild Varken	Ain Eber
Een Kameel	Ain Kameel
Een Jong Varken	Ain Friesjling
Een Hond	Ain Hond
Een Kat	Ain Katze
Een Egel	Ain Igel
Een Haas	Ain Haase
Een Konijn	Ain Konincken
Een Speenvarken	Ain Spaanferkel
Een Hazewindhond	Ain Windspiel
Een Ram	Ain Widder
Een Tijger	Ain Tieger

XX. Vogelen.

Vogelen	Veugeln
Een Haan	Ain Haan
Een Hen	Aine Henne
Een Duif	Ain Taube
Een Kuiken	Ain Kùchlein
Een Paauw	Ain Fau
Een Gier	Ain Gaijer
Een Raaf	Ain Rabe
Een Kuikendief	Ain Waie
Een Arend	Ain Adler
Een Koolmees	Aine Maise
Een Eendvogel	Ain Entvogel
Een Gans	Aine Gans
Een Kraai	Aine Kraëe
Een Kanarie	Ain Kanarien Vogel
Een Lijster	Aine Drossel
Een Fasant	Ain Fasan

Een Vink	Ain Fink
Een Koekkoek	Ain Koekkoek
Een Nagtegaal	Aine Nachtigaal
Een Goudvink	Ain Goldvink
Een Pelikaan	Ain Pelikaan
Een Papegaai	Ain Papegay
Een Snip	Aine Sjneffe
Een Zwaan	Ain Sjwaan
Een Ojevaar	Ain Storch
Een Spreeuw	Ain Staar
Een Mosch	Ain Sperling

XXI. Kruipende Dieren en Insecten.

Een Kikvorsch	Ain Frosj
Een Slang	Aine Sjlange
Een Hommel	Aine Hommel
Den Bloedzuiger	Ain Bloetigel

De Beien	Die Bienen
Een Slak	Aine Sjnekke
Een Luis	Ain Laus
Een Vloo	Ain Floo
Een Schildpad	Aine Sjildkreote
Een Spinnekop	Aine Spinne
Een Rups	Aine Raupe
Een Mug	Aine Mükke
Een Mier	Aine Amaise
Een Vlieg	Aine Fliege
Een Worm	Ain Worm

XXII. Vragen en Antwoorden, veel Voorkomende Gezegdens, enz.

Welkom hier	Sind sie welkomme
Ga binnen	Geëen sie herain

Hoe laat wilt gij Eeten	Wie speet wollen sie spaisen
Ik zal het halen	Iech werde es holen
Hebt gij goed Geslapen	Haben sie wool gesjlaffen
Het is mijn schuld niet	Es ist maine sjold niecht
Het heeft geen nood	Es hat kain sjwirīgkait
De klok slaat gij moet na de wagt	Die stonde sjlaegt si musen nach der wacht
Gij hebt nog tijd over	Sie haben noch tzait übrīch
Hoe veel mijlen hebt gij van daag afgelegd	Wie viele mailen haben sie huite tzoeruk geleget
Gij hebt een moeilijke reis gehad	Sie habe ain musame raise gehabt
Dat gaat nog al	Das geet nog wool an
Gij hebt meer gehad als noodig was	Sie haben meer gehabt als neutig waer

Gij drinkt te veel	Sie trinken tzoë viel
Gij zijt dronken	Doe bist besoffen
Ik twijfel zeer	Ich tzuwaifle seer
Gij zult het wel zien	Sie werden es sjoon siëen
Ik verlaat mij daarop	Ich verlasse miech daar auf
Waarlijk	In waarhait
Omtrent	Etwan
Bijna	Etwo
Elk een	Jederman
Gij zult meer hebben	Sie werden meer bekommen
Hoe wordt dat in het Duitsch Genoemd?	Wie hais das auf duitsj
Ik ben u zeer verplicht	Ich bin inen seer verbonden
Wilt gij met mij gaan	Wollen sie met mier geëen
Gij zijt hier vreemd	Sie sind hier fremd
Van waar komt gij	Wo kommen sie her

Zijt gegroet of adieu goede vriend	Adjee goete fruind
Vaarwel	Leeben si wool
Goede morgen	Goeten morgen
Goede avond	Goeten abend
Tot wederziens	Tzoem wiederseëen
Ik wensch u alle goeds	Iech wunsje dier alles goetes
Wat zal dat zijn	Wat sol das sain
Wat dunk u daarvan	Was dünket uich davon
Wat belieft u	Was bleibt inen
Waarom zoo veel omslag	Waarom soo viel weezens
Is het waar dat....?	Ies es gewis das....?
Wartoe zal of zou dat dienen	Wortzoe sol of wurde das dienen
Waar mee houdt gij u bezig	Wormit besjeeftigen sie siech
Wel te rusten	Angneeme roëe of sjlaffen zie wool
Laat mij met vreden	Las miech tzoë frieden

Het doet mij leed	Es is mier laid
Loop bemoei u met uw zaken	Gee noer ord warte uirer sagchen
Gaa mij uit den weg	Gee mier aus den augen
Dat is onverdraaglijk	Es ist niecht aus zoesteën
Ik verbiede u dat	Iech verbite uich das
Zwijg	Halt das maul
Kom daar niet aan	Ruur das niecht an
Ik verbiede het u nog eens	Iech verbiete es dier noch ainmaal
Om Godswil doe het toch niet	Om Gottes willen toe es ja niecht
Wacht u wel zulks te doen	Seëet uich wool voor, das ier das niecht toet
Wacht u daar voor	Hütet uich daar voor
Dat is ten strengste verboden	Das ist auf laiben strafe verboten
Spreek met mij	Reeden sie mit mier
Zeer gaarne	Gants gern

Waar is u kameraad	Wo ist irer kameraad
Hier digt bij	Hier allernaegst
Gij zult mij veel plaisieren	Sie werden mier ain grose gefaelle thoen
O ja waarom niet	Ach ja waarom niecht
Ik vraag excus, vergeef mij, neem mij niet kwalijk	Vetzaien sie miech, iech bit om vergebong neemen simier niecht übel
Het is onnodig	Es bedarft nicht
Hoe zoo?	Wie zo?
Kleed u schielijk aan	Gesjwînd tziëen sie siech an
Ik zal zoo klaar zijn	Ich werde zoo glaich fertig sain
Zult gij het niet weer doen	Werden sie es niecht meer toen

Hio vaart gij sedert gisteren	Wie befinden sie sich tzait gistern
Zeer wel	Gantz wool
Ik Bedank u	Ich danke inen
Ga Zitten	Setzen sie sich nieder
Het is Mooi Weer	Es ist recht sjeun wetter
Het is Koud	Es ist kalt wetter
Hoe Laat is het reeds?	Wie spaet ist es sjoon?
Het is Elf Uur	Es ist eilf oer
Hebt gij geen Horlogie	Haben sie kain oer of zak-oer
Wilt gij Eeten	Wollen sie essen
Wilt gij Drinken	Wollen sie trinken
Daar hebt gij een Glas Genever	Da haben sie ain sijnabs
Hebt gij veele batailles bij gewoond?	Sind sie sjoon bai viele faldsjlagen geweesen?
Hij is dikwijls met groot verlies geretireerd	Er ist viermaal mit bloetigen kof davon gekomen

Hij heeft het lang uitgehouden	Er hat lange tzait die kof empoor gehalten
De couranten liegen meest	Die tzaitongen luugnen wieder gedrokt
Hij loopt in de kaars	Er wird anlaufen
Het begint er nu goed naar te gelijken	Es sjikt siech alles datroe an
Uit het oog, uit het hart	Aus den augen, aus den sin
Die de kelk heeft zegend zich	Der das kruis hat seegnet siech selbst am ersten
Men moet de tering naar de nering schikken	Man moes siech nach der dekke strekken
Ik zal u beenen maken	Iech werde uich fuse magcken
Gij pijnst	Sie sind in tiefen gedanken
Zoo gaat het in de wereld	Alzoo geet es in der welt

Geld is de ziel van alle zaken	Geld ist die loosong
Het komt mij niet gelegen	Es ist mier niecht leegen
Gij raakt mijne eer aan	Doe grayfet maine eere an
Iets beloven	Etwas verspregchen
Gij hebt goed spreken	Ier hatst goet sagen
Wat legt er aan gelegen	Was liegt daaran
Een vrolijke gast	Ain loestiger broeder
Hij is een gek	Er ist ain nar
Zijt gij dwaas	Bist doe nerriesch
Men zegt	Es haist
Het is haast gedaan	Es werd bald am ende sain
Hals over kop	Uber kof ond hals
Bij ja en neen	Bai ja ond nain
Het is uit	Es ist ausgemacht

NB. Tot supplement dezes is bij den Uitgever ter perse, Alphabetische verzameling van Hoog- en Nederduitsche woorden, naar de uitspraak in het Hollandsch gespeld.